

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та
архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ»
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки» Спеціальність: 032 «Історія та археологія» Освітньо-професійна програма: «Історія та археологія»
Викладач	Олена КОЛОМІЄЦЬ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(095) 377-65-70
E-mail:	kolomietselena1964@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета викладання дисципліни

Метою викладання дисципліни є формування системи знань про особливості виникнення та джерела світової культури, закономірності розвитку культурно-історичного процесу в світі; з'ясування сутнісних ознак духовної

культури народів світу, її гуманістичної спрямованості, глибокого демократизму, творчого характеру; розгляд культури в єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій у ній; розширення культурно-світоглядних горизонтів студентів через залучення їх до найкращих і своєрідних зразків матеріальної та духовної культури народів світу.

Предметом вивчення дисципліни є особливості становлення та розвитку світової культури в конкретні історичні періоди.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку майбутніх фахівців та забезпечення їхньої конкурентоспроможності на сучасному ринку праці;
- теоретична підготовка здобувачів, спрямована на отримання базових знань щодо передумов формування, генезис та основні етапи розвитку світової культури; ознайомлення з основними формами художньо-естетичних і соціокультурних практик, мистецько-культурними явищами; визначення особливостей історичного розвитку світової культури; розуміння культурно-історичного процесу в його різноманітності й суперечності;
- формування необхідних практичних вмінь і навичок майбутнього фахівця, професійної готовності до вирішення конкретних евристичних завдань пошукової діяльності у сфері історії та археології, розробки та реалізації власних науково-дослідницьких проектів.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- витоки, сутність та найважливіші аспекти культури;
- структуру культури та її базові цінності;
- типологію культури;
- культурну спадщину народів світу;
- діяльність історичних осіб, визначних культурних діячів різних часів;
- тенденції сучасного соціокультурного розвитку.

вміти:

- вирізняти основні методологічні підходи до визначення суті, змісту та характеру цінностей культури;
- аналізувати основні тенденції в розвитку світової культури;
- характеризувати особливості окремих культурно-історичних епох;
- застосовувати знання з історії світової культури для формування загальної картини світу;
- осмислювати закономірності сучасного соціокультурного розвитку в контексті глобальних перетворень.

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;

- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотуркменському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО <http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ <http://www.kntu.kr.ua/doc/dobro.pdf>.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Світова культура від епохи ранніх цивілізацій до Відродження

Тема 1. Вступ до курсу « Історія світової культури»

Предмет і завдання курсу. Витоки культури, її місце та роль в історії людства. Культура як предмет наукового аналізу.

Тема 2. Первісна культура

Загальна характеристика первісної епохи. Значення первісної культури для сучасності. Основні етапи розвитку первісної культури. Культурогенез. Предметне та духовне освоєння світу. Синкретизм. Світосприйняття первісної людини. Ранні форми вірувань.

Тема 3. Культура Стародавніх цивілізацій Сходу

Культура цивілізацій Стародавнього Сходу. Давньоєгипетська цивілізація: основні риси. Теократичний характер влади фараонів. Сакральний характер знань й зародження наукового світогляду. Давньоєгипетська реформація. Основні символи культури Давнього Єгипту. Світове значення культурної спадщини Давнього Єгипту.

Культура Давньої Месопотамії. Шумеро-аккадська цивілізація. Сакральний характер знань. Перші правові кодекси. Культура Вавилону: продовження традицій. Ассірійська та нововавилонська культура та цивілізація. Основні досягнення й особливості месопотамської культури.

Культура Давньої Індії. Основні етапи культурного розвитку. Ведична література та релігія. Брахманізм. Індуїзм. Буддизм. Філософія та наука. Світове значення культури Давньої Індії.

Давньокитайська цивілізація. Основні періоди культурного розвитку. держава й суспільство в Давньому Китаї. Релігійно-філософські вчення: конфуціанство, даосизм, буддизм, легізм. Мистецтво Давнього Китаю. Наукові досягнення Давнього Китаю. Світове значення китайської культури.

Тема 4. Антична культура. Культура Стародавньої Греції

Антична цивілізація. Походження і зміст поняття "античність". Періодизація культурного розвитку Стародавньої Греції. Культура Стародавньої Греції: основні періоди, характерні риси, визначні досягнення. Соціально-політичний устрій. Грецька міфологія та філософія. Визначні мистецькі досягнення. Особливості давньогрецької культури та її світове значення. Елліністична культура.

Тема 5. Культура Стародавнього Риму

Періодизація культурного розвитку. Особливості, традиції та спадкоємність культури Стародавнього Риму. Соціально-політична структура. Створення системи єдиного цивільного права. Внесок Риму в світову культуру. Значення античної культури.

Тема 6. Середньовічна культура Західної Європи

Передумови формування і сенс середньовічної західноєвропейської культури. Значення християнства для розвитку європейської культури. Розвиток освіти і науки. Схоластика. Література і мистецтво. Провідні риси та досягнення духовної культури Західної Європи.

Тема 7. Візантійська культура

Періодизація та особливості культурного розвитку. Культурні традиції й художня культура Візантії. Іконографія. Світове значення візантійської культури.

Змістовий модуль 2. Світова культура від доби Відродження до XXI ст.

Тема 8. Культура доби Відродження

Формування та світоглядні засади культури Відродження. Особливості культури італійського Відродження. Художня культура епохи Відродження. Характеристика Відродження у романських країнах і на півночі Європи. Вплив Реформації на розвиток європейської культури.

Тема 9. Культура Нового часу. Просвітництво

Культурна парадигма Нового часу. Культура XVII ст. Витоки та основні засади Просвітництва. Наукові революції XVII-XVIII ст. Зародження ідей громадянського суспільства та правової держави. Стильові і жанрові особливості мистецтва.

Тема 10. Європейська культура XIX ст.

Соціально-культурні умови розвитку. Світоглядні парадигми як основа буття. Розвиток науки і техніки. Провідні художні течії в європейській культурі XIX ст..

Тема 11. Теоретичні проблеми розвитку сучасної культури

Характеристика сучасної соціокультурної ситуації. Тенденції культурної універсалізації. Формування культури інформаційного суспільства. Сучасна масова культура, її цінності. Зміна світогляду XXI ст. під впливом постмодернізму. Проблема збереження культурної спадщини.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендовані джерела інформації:

Базова література

1. Абрамович С., Чикарькова М. Культурологія: підручник / С. Абрамович, М. Чикарькова. Видання 3-тє, перероблене і доповнене. К.: Кондор, 2024.
2. Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: навч. посіб. / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. Вид.2-ге, переробл. і доповн. К.: Кондор, 2007.304 с.
3. Історія світової культури: навч. посіб. / керівник авт. колективу Л. Т. Левчук. 3-тє вид., перероб., доп. К.: Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
4. Історія світової культури: навч. посіб. / під заг. Ред. М. В. Дедкова. Запоріжжя: Дике Поле, 2009. 376 с.
5. Культурологія: навч. посіб. / В. В. Павленко та ін.; Київ. Національний ун-т внутр. справ, Ін-т права та психології, кафедра гуманітарних дисциплін. К.: КНТ: ЦУД, 2010. 220 с.
6. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського. Харків: Фоліо, 2013. 863 с.
7. Культурологія: теорія та історія культури: навч. посіб. / за ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. К.: Центр навчальної літератури, 2004.
8. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / М. М. Закович та інші. 4-те вид. Випр. I доп. К.: Знання, 2009. 589 с.
9. Музальов О. О. Культурологія: навчальний посібник для учнів, студентів і викладачів / О. О. Музальов. Львів, 2012. 185 с.
10. Основи культурології: навч. посіб. / за ред. Л. О. Сандюк та Н. В. Щубелки. К.: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
11. Перегуда Є. В., Бурда І. О., Коцюбанська О. О. Історія світової культури: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2015.144 с.
12. Петрушенко В. Л., Пинда Л. А., Подольська Є.А. та ін. Культурологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. I – IV рівня акредитації / за заг. ред. проф. В. М. Пічі. Львів: Магнолія 2006, 2007. 360 с.

Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури: навч. посіб. / В. С. Полікарпов. К.: Знання, 2002.

13. Сіверс В. А. Історія світової культури / В. А. Сіверс. К.: НАКККІМ, 2011. 438 с.

14. Шейко В. М., Гаврюшенко О. А., Кравченко О. В. Історія світової культури: навч. посіб. / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко; наук. ред. В. М. Шейко. К.: Кондор, 2006. 408 с.

Додаткова література

15. Більченко Є., Калита Т. (2019) Соціальна та філософська культурологія: парадокси наукової рефлексії культури / Є. Більченко, Т. Калита. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія «Філософські науки». № 12 (396). С. 3-9.*

16. Богуцький Ю. Нова культурна реальність як соціодинамічний процес людинотворення через ролі: монографія / Ю. Богуцький, Н. Корабльова, Г. Чміль; Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. Київ: Ін-т культурології НАМ України, 2013. 271 с.

17. Воропаєва В. Г. Культура як предмет соціально-філософського дискурсу / В. Г. Воропаєва. *Гуманітарний вісник ЗДІА*, 2012. №51, С. 177-190.

18. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник. К.: Професіонал, 2006. 328 с.

19. Гриценко Т. Б., Кондратюк А. Ю., Мельничук Т. Ф. Культура в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень / Т. Б. Гриценко, А. Ю. Кондратюк, Т. Ф. Мельничук. К.: НАУ, 2006.

20. Джіджавадзе О. Ю. Сучасна культура та цивілізація в глобалізаційних процесах / О. Ю. Джіджавадзе. *Гуманітарний часопис*, 2008 [Електронний ресурс]

21. Іванова В. А. Зміни в культурі як глобальна проблема: монографія / В. А. Іванова; Нац. Фармац. Ун-т. Х.: Золоті сторінки, 2010. 204 с.

22. Кавун Л. Культура/цивілізація в художній інтерпретації українських модерністів 1920-х. Філологічний часопис, 2019. №2. [Електронний ресурс] / Л. Кавун. Режим доступу:

23. Король Д. Деякі спостереження щодо проблематики дослідження культури і цивілізації. *Наукові записки НаУКМА. 191: Теорія та історія культури*, 2017. [Електронний ресурс]

24. Король Д. О. Культури і цивілізації крізь призму ментальності. *Культурологія: Могилянська школа: Колективна монографія*, 2018. [Електронний ресурс]

25. Людина і культура в умовах глобалізації: зб. наук. ст. К., 2003.

26. Модернізм: доба модерну і доба авангарду. Постмодернізм [Електронний ресурс].

27. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв у контексті світової культури / Ю. О. Москвічова. К.: Кондор, 2020.

28. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів:

колективна монографія / за заг. Ред. Ю. С. Сабадаш. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 308 с.

29. Чепурко Г. І. Культура як соціальна координата цивілізаційного вибору українського суспільства. *Соціологічні науки*, 2015. [Електронний ресурс].

Інформаційні ресурси

1. Книги з історії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mirkning.com/history/>

2. Підручники з культурології [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://studme.com.ua/>

3. Сайт з історії світових цивілізацій. Режим доступу: <http://histori.com.ua>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи. Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.